

Overzicht van stemmingen in de Tweede Kamer

afdeling **Inhoudelijke Ondersteuning**

aan De leden van de vaste commissie voor
Justitie en Veiligheid

datum 6 februari 2018

Betreffende wetsvoorstel:

34032

Wijziging van het Wetboek van Strafvordering tot vastlegging van het recht op bronbescherming bij vrije nieuwsgaring (bronbescherming in strafzaken)

Eindstemming wetsvoorstel

Het wetsvoorstel is op 6 februari 2018 aangenomen door de Tweede Kamer.

Aangenomen en overgenomen amendementen

Artikel I, onderdelen Cb en Cc

Artikel IV

13 (Groothuizen) over bronbescherming bij het opvragen van bepaalde historische gegevens

Dit amendement strekt ertoe te voorkomen dat door middel van het opvragen van zogenaamde historische gegevens op grond van de artikelen 126nd, 126nda en 126ud Sv informatie kan worden opgevraagd die kan leiden tot identificering van de bron. In de opsporingspraktijk wordt van deze artikelen veelvuldig gebruik gemaakt, bijvoorbeeld voor het opvragen van camerabeelden. Net zoals door het opvragen van historische verkeersgegevens op grond van de artikelen 126n en 126u Sv, kan dan worden achterhaald worden wie een bron is. Denk bijvoorbeeld aan het opvragen van camerabeelden van een ontmoeting die een journalist heeft in een café, of het opvragen van gegevens uit een hotelregister. Het amendement zoekt aansluiting bij de voorgestelde regeling ten aanzien van artikel 126n en 126u Sv, door in het geval de vordering

Amendementen zijn in volgorde van stemming - op artikelnummer - weergegeven: allereerst de aangenomen en/of overgenomen amendementen, vervolgens de verworpen of ingetrokken amendementen en tenslotte eventuele moties. Vervangen amendementen zijn d.m.v. een → aangegeven: bijv. 7 → 8 → **20**. Amendement nr. 7 is vervangen door amendement nr. 8, dat op zijn beurt vervangen is door amendement nr. 20. De vette notatie van het stuknummer geeft aan dat dit het definitieve amendement is. De stemmingslijsten worden gemaakt op basis van de ongecorrigeerde draad van de vergadering.

datum 6 februari 2018

blad 2

betrekking heeft op een persoon die aanspraak kan maken op bronbescherming, te bepalen dat deze slechts kan worden gedaan na schriftelijke machtiging, op vordering van de officier van justitie, te verlenen door de rechter-commissaris. Dit klemmt des te meer nu het nieuwe 126nda Sv (Kamerstukken I 2017/18, 34 720, nr. A) de bevoegdheid tot het opvragen van camerabeelden niet langer toekent aan de officier van justitie, maar aan de opsporingsambtenaar. Aangezien dat artikel nog niet in werking getreden is, regelt onderdeel III van dit amendement dat voorliggend wetsvoorstel gefaseerd in werking kan treden. Zo kan de wijziging van artikel 126nda Sv tegelijkertijd met de inwerkingtreding van dat artikel plaatsvinden.

Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks, de PvdD, D66, het CDA, de PVV en FvD.

Artikel I, onderdeel D

11 → 12 → 16 → **18** (Van Nispen c.s.) over het vervallen van de voorwaarde van herleidbaarheid

Met dit amendement wordt de zinsnede "onder de voorwaarde dat de verstrekking niet tot hen kan worden herleid" geschrapt uit het voorgestelde artikel 218a Sv. Indieners zijn van oordeel dat door deze voorwaarde het begrip "bron" ten onrechte wordt beperkt. Het wetsvoorstel hanteert hiermee een beperktere uitleg dan artikel B.2.2. van de Leidraad van de Raad voor Journalistiek, waarin staat dat in publicaties de identiteit wordt beschermd van bronnen aan wie de journalisten vertrouwelijkheid hebben toegezegd, en van bronnen van wie zij wisten of konden weten dat zij hen informatie hebben toegespeeld in de verwachting dat hun identiteit niet zou worden onthuld. Een bron verschaft immers niet altijd informatie onder de expliciete voorwaarde dat zijn of haar identiteit geheim blijft. Door het stellen van deze voorwaarde ontstaat in de ogen van indieners derhalve een onwenselijke situatie.

De voorwaarde is echter niet alleen onwenselijk, maar brengt volgens de indieners ook de nodige problemen met zich mee. Het risico kan bijvoorbeeld ontstaan dat gegevens openbaar worden gemaakt die tot de bron kunnen worden herleid indien publicisten een dergelijke verklaring van hun bron moeten melden of bewijzen. Ook kan de situatie ontstaan dat geen sprake meer van bronbescherming is zou zijn, indien de voorwaarde wordt getoetst door een opsporingsambtenaar, nog voordat de zaak ter toetsing wordt voorgelegd aan een rechter. Indieners zijn derhalve van mening dat voornoemde voorwaarde niet alleen onwenselijk is, maar zelfs kan leiden tot beperking van het recht op bronbescherming.

Aangenomen. Voor: SP, de PvdA, GroenLinks, de PvdD, DENK, 50PLUS, D66, de VVD, het CDA, de ChristenUnie en FvD.

datum 6 februari 2018

blad 3

Verworpen, ingetrokken en/of vervallen amendementen

Artikel I, onderdeel D

10 (Van Nispen) dat regelt dat de bronbescherming puur ziet op publicisten, in plaats van op publicisten in het kader van nieuwsgaring

Met dit amendement wordt de toevoeging «in het kader van nieuwsgaring» geschrapt, waardoor de bronbescherming puur ziet op het begrip «publicist». Indiener deelt de mening van de Studiecommissie Journalistieke Bronbescherming dat hiermee onnodige verwarring wordt voorkomen. De bronbescherming in strafzaken gaat niet alleen over journalisten of publicisten die aan nieuwsgaring doen, maar bijvoorbeeld ook om wetenschappers en medewerkers van NGO's. Deze doen niet per sé aan nieuwsgaring. De regering wijst in dit verband dan ook op de omschrijving in het standaardwoordenboek Van Dale op pagina 17 van de nota naar aanleiding van het verslag, namelijk dat het gaat om publicisten die schrijven over politieke en actuele aangelegenheden. Daarmee wordt de toevoeging «in het kader van de nieuwsgaring» in de ogen van de indiener verwarrend en onlogisch. Om te voorkomen dat na inwerkingtreding van dit wetsvoorstel verwarring ontstaat over de reikwijdte van het begrip «publicist» is het verstandiger om deze toevoeging te schrappen.

Ingetrokken.

Artikel I, onderdelen Cb, D en E

15 (Buitenweg) over het niet koppelen van bronbescherming aan het beroep van journalist en publicist

Dit amendement regelt dat bronbescherming wordt geboden aan een ieder die beschikt over gegevens van personen die deze gegevens ter openbaarmaking aan het publiek hebben verstrekt. Verder wordt geregeld dat niet de rechter-commissaris, maar de meervoudige kamer van de rechtbank Den Haag, een beroep op dit verschoningsrecht beoordeelt. Dit laatste geldt eveneens ten aanzien van bronbescherming bij het opvragen van historische feiten op grond van artikelen 126n en 126u Sv.

In het eerste lid is aangesloten bij Aanbeveling Rec(2000)7 van het Comité van Ministers van de Raad van Europa, volgens welke bronbescherming toekomt aan "*any natural or legal person who is regularly or professionally engaged in the collection and dissemination of information to the public via any means of mass communication*".

Bewust is gekozen om, zoals ook in Duitsland en België het geval is, het verschoningsrecht niet te koppelen aan een beroep, zoals journalist of publicist. Daarmee wordt een definitieprobleem voorkomen, en wordt een beroep op bronbescherming mogelijk voor niet-journalisten die aan het maatschappelijke debat deelnemen met behulp van informatie afkomstig van bronnen.

datum 6 februari 2018

blad 4

De leden Van Nispen en Elias hebben een amendement ingediend dat strekt tot het schrappen van de zinsnede "onder voorwaarde dat de verstrekking niet tot hen kan worden herleid". Dat is hier ook weergegeven.

In aansluiting bij de aanbeveling van de Studiecommissie Journalistieke Bronbescherming is gekozen om de toetsing, gezien het belang dat ermee gemoeid is, te beleggen bij de meervoudige kamer van de rechtbank Den Haag, zodat drie rechters gezamenlijk beslissen over het al dan niet opzij zetten van de journalistieke bronbescherming

Ingetrokken.

Artikel I, onderdeel D

7 (Van Tongeren) waarmee bronbescherming ook toekomt aan belangenorganisaties die misstanden aan de kaak stellen en waarmee de eis vervalt dat de bron om geheimhouding moeten hebben verzocht

Dit amendement beoogt de bronbescherming in strafzaken uit te breiden. De begrippen «journalist», «publicist» en «nieuwsgaring» zijn in de praktijk niet helder af te bakenen. Niet valt in te zien waarom bronbescherming niet ook zou toekomen aan bijvoorbeeld belangenorganisaties die in een publicatie, al dan niet in het kader van nieuwsgaring, op basis van eigen bronnen misstanden aan de kaak stellen. Dit amendement regelt daarom dat bronbescherming ook toekomt aan deze belangenorganisaties.

Dit amendement schrapt tevens de beperking dat de bron expliciet de voorwaarde moet hebben gesteld dat de verstrekking niet tot hem kan worden herleid. Ook als dit niet vooraf is bedongen komt getuigen de discretionaire bevoegdheid toe om bronnen geheim te houden. Onder alle omstandigheden kan immers de rechter-commissaris het beroep hierop van getuigen afwijzen indien aan een zwaarder wegend maatschappelijk belang een onevenredig grote schade zou worden toegebracht.

Verworpen. Voor: PvdA, GroenLinks, de PvdD, DENK en FvD.

Artikel I, onderdeel D

14 (Van Dam) over bronbescherming voor alleen journalisten

Dit amendement regelt dat enkel journalisten gebruik kunnen maken van het verschoningsrecht dat in (het nieuwe) artikel 218a Wetboek van Strafvordering wordt beschreven.

Uitgangspunt in ons strafrecht is dat getuigen geacht worden te verklaren. Verdachten mogen zwijgen, maar getuigen moeten vertellen wat ze weten. Inbreuk maken op dit uitgangspunt kan alleen als er zwaarwegende belangen zijn. Eén van die zwaarwegende belangen is de vrije nieuwsgaring. Maar, zoals voor andere categorieën verschoningsgerechtigden (de arts, de geestelijke, de advocaat en de notaris) geldt dat je dat niet zo maar bent, zo vindt indiener dat niet iedereen zo maar moet kunnen zeggen dat hij of zij journalist of publicist is. In de kern gaat het om personen die de journalistieke functie uitoefenen. Maar om dat in een wetboek te kunnen concretiseren hebben we het over 'de journalist'.

datum 6 februari 2018

blad 5

Anders dan bij arts en de andere drie genoemde beroepsgroepen is journalist meer een open, een min of meer zelf verklaard beroep. Maar als je gebruik wilt maken van het verschoningsrecht, als je gebruik wilt maken van die zware uitzondering, dan lijkt het indiener gerechtvaardigd dat voldaan wordt aan een aantal voorwaarden. Hierbij valt te denken aan de thans reeds in literatuur en geldende rechtspraak genoemde eisen op het vlak van beroepsethiek, professionele wijze van uitvoeren, bijdragen aan de publieke nieuwsgaring, bedienen van middelen van massa-communicatie. Anders dan bij het nieuwe begrip 'publicist' bestaan hier heldere beelden bij als we spreken over 'journalist'.

Essentieel voor indiener is dat hij niet iedere burger – met of zonder journalistieke ambities, met of zonder twitter-account – die zichzelf tot journalist of publicist verklaart dit wettelijk verschoningsrecht wil bieden. Journalist is – hoe ongereguleerd ook – een vak apart, met een eigen ethiek en vorm van regulering. Alleen zij die professioneel werk maken van dit vak verdienen het wettelijk verschoningsrecht. Door de rechter in de praktijk te toetsen. Om dit zeer helder in de wet te duiden pleit indiener voor het enkel toekennen van het verschoningsrecht in artikel 218a aan journalisten. Door 'of publicist' weg te laten wil indiener uitstralen dat het recht enkel beroepsmatige, professionele, langs lijnen van beroepsethiek opererende journalisten toekomt. Door enkel in de wet 'journalist' op te nemen wordt evident duidelijk dat deze terechte maar grote inbreuk op een hoofdregel van onze strafvordering (namelijk: getuigen dienen te spreken) niet een argument wordt in handen van hen die niet de professionele statuur hebben om daar op gepaste wijze mee om te gaan.

Verworpen. Voor: DENK, SGP, CDA en ChristenUnie.

Moties

17 (Yesilgöz-Zegerius) over een evaluatie van de wet

Aangenomen. Voor: SP, de PvdA, de PvdD, DENK, 50PLUS, D66, de VVD, de SGP, het CDA, de ChristenUnie en FvD.